

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Krajský soud v Ostravě - pobočka v Olomouci rozhodl samosoudkyní JUDr. Martinou Radkovou v právní věci žalobce **J. H.**, bytem P.2421/14, Š., zast. JUDr. Jaroslavem Němečkem, advokátem v Šumperku, Blahoslavova 4, proti žalovanému **Krajskému úřadu Olomouckého kraje**, se sídlem Jeremenkova 40a, Olomouc, **o přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 17. 5. 2010, č. j. KUOK 51893/2011, sp. zn. KÚOK/28731/2011/ODSH-SD/310, ve věci přestupku,**

t a k t o :

- I. Žaloba **se zamítá**.
- II. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení **nepřiznává**.
- III. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Podanou žalobou se žalobce domáhal přezkoumání rozhodnutí žalovaného, označeného v záhlaví. Tímto rozhodnutím bylo zamítnuto odvolání žalobce a potvrzeno rozhodnutí Městského úřadu Zábřeh ze dne 14. 2. 2011, č. j. 2010/1783/DO-MUZB-10, sp. zn. DO/317/2010, kterým byl žalobce uznán vinným ze spáchání přestupku proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních

komunikacích podle § 22 odst. 1 písm. l) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů. Přestupku se měl žalobce dopustit tím, že „dne 23. 9. 2010 v 5:00 hodin měl jako řidič autobusu ... účast na dopravní nehodě, kdy společně s druhým účastníkem dopravní nehody nesplnil povinnost řidiče, který měl účast na dopravní nehodě, která nepodléhala oznamovací povinnosti, tedy společně na místě nese-psali záznam o dopravní nehodě“. Tímto svým jednáním porušil § 47 odst. 3 písm. g) zákona č. 361/2000 Sb. a byla mu za to uložena pokuta ve výši 1.500 Kč a náhrada nákladů řízení v paušální částce 1.000 Kč.

[2] V žalobě namítal žalobce, že správní orgány nesprávně vyložily zákon v jeho neprospěch. Při nehodě se žalobce s druhým účastníkem nehody dohodli, že z důvodu časové tísně a nebezpečné situace v provozu dopravní nehodou vyvolané záznam o dopravní nehodě sepíší v dopoledních hodinách, vyměnili si za tímto účelem informace o svých osobách, dopravních prostředcích a telefonní čísla. Žalobci druhý účastník nehody sepsat záznam o nehodě neumožnil, když místo sepsání dohody na určeném místě a v určeném čase kontaktoval Policii ČR a s odstupem několika hodin ji nahlásil jí. Žalobce má za to, že poskytl veškerou součinnost k tomu, aby mohl být po nehodě sepsán záznam o ní. Zavinění žalobce nelze spatřovat v tom, že si druhý účastník nehody vše rozmyslel a odmítl záznam sepsat. Otázkou k posouzení je, zda zákon stanoví povinnost sepsat záznam o nehodě bezprostředně anebo později, například po 3 hodinách od nehody. Přitom platí zásada, podle které „co není zakázáno, je dovoleno“. Ze zákona povinnost bezprostředního sepsání nevyplyvá. Dohoda o pozdějším sepsání záznamu byla prokázána v přestupkovém řízení. Účastníci nehody se nechtěli vědomě vyhnout povinnosti dané zákonem. Pokud záznam nebyl sepsán z vůle druhého účastníka nehody, není na straně žalobce dán materiální znak přestupku.

[3] Ve vyjádření žalovaný uvedl, že pokud bychom provedli pouze gramatický výklad § 47 odst. 1 písm. g) zákona o silničním provozu, dospěli bychom k závěru, který zaujal žalobce. Je však všeobecně známo, že nelze jednu z metod interpretace použít samostatně a je třeba nejméně použít metodu logickou či teleologickou. Při takovém výkladu dojdeme k závěru, který vyslovil Nejvyšší soud ve svém rozsudku ze dne 25. 10. 2006, sp. zn. 32Odo 906/2005, a který se shoduje se závěry správních orgánů: záměrem tohoto ustanovení je sepsat společný záznam o nehodě na místě dopravní nehody, zejména z důvodu, aby v něm mohly být uvedeny veškeré skutečnosti týkající se nehody (identifikace nehody, účastníků, vozidel, příčiny nehody, její průběh a následky). Pokud by účastníci sepsali záznam o nehodě na místě, nemohl by žalobce dojít k ničím nepodloženému závěru, že druhý účastník souhlasí s tím, že ji zavinil. Navíc odjetím z místa nehody oba účastníci zabránili následnému řešení dopravní nehody Policií ČR.

[4] Krajský soud v Ostravě - pobočka v Olomouci přezkoumal napadené rozhodnutí podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále „s. ř. s.“) v mezích žalobních bodů a při přezkoumání rozhodnutí vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.), tedy ke dni 17. 5. 2011.

[5] Ze správního spisu krajský soud ve vztahu k žalobním námitkám zjistil, že po dopravní nehodě účastníci nehody - žalobce a P. K. (dále „druhý účastník nehody“) nese-psali záznam o nehodě ihned po ní a domluvili se, že se později sejdou a vše vyřeší. Poté, co se dopoledne žalobce s druhým účastníkem nehody spojili telefonicky, vznikl mezi nimi spor o zavinění nehody a druhý účastník nehody událost oznámil Policii ČR v 9:10 hodin. Při výslechu 17. 1. 2011 druhý účastník nehody svou spoluvinu uznal. Podle výslechu žalobce téhož dne druhý účastník nehody u sebe tiskopis pro vypsání záznamu o nehodě neměl a žalobce jej nemohl najít, tvořily se kolony vozidel, proto se domluvili oba účastníci nehody na tom, že záznam sepiší dodatečně.

[6] Ve svém vyjádření ze dne 21. 1. 2011 žalobce mj. uvedl, že vzhledem k popisu vývoje událostí, který opakovaně ve vyjádření poskytl, u žalobce není naplněn formální znak přestupku, spočívající v zavinění a materiální znak přestupku – nebezpečnost pro společnost. Nehoda nepodléhala povinnosti oznámit ji Policii ČR, šlo o menší boční náraz s nižšími škodami (dle policie 500 Kč na autobuse, který řídil žalobce, a 10.000 Kč na vozidle druhého účastníka nehody). Žalobce neodmítl sepsat společný záznam o nehodě. Ten navíc podle interpretace § 47 odst. 3 písm. g) zákona č. 361/2000 Sb. nemusí být sepsán ihned po nehodě. Tiskopis nemohli účastníci nehody ihned najít a navíc začala být ohrožena dopravní situace v místě nehody, protože byla naprostá tma, nehoda vznikla za zatáčkou, na neosvětlené úzké komunikaci, na které se vedle sebe nevyhne osobní vozidlo a autobus, aniž by některý z nich musel sjet na nebezpečný okraj vozovky, v obou směrech zastavovala další vozidla (5 – 10) a řidiči těchto vozidel se chodili dívat na místo nehody a ptát se, proč se kupí kolony, k tomu pasažéři autobusu pospíchali do zaměstnání. Pokud by druhý účastník nehody požadoval přivolání Policie ČR ihned na místo nehody, žalobce by s autobusem vyčkal jejího příjezdu. To však druhý účastník nehody nepožadoval, dohoda byla jiná. Žalobce také podtrhl, že přestupkem je jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti. Účelem dohody obou účastníků nehody bylo především předejít větší škodě na majetku a zdraví, která by vznikla v důsledku setrvání na místě nehody. Nehoda se stala v nepřehledném úseku silnice, v brzkých ranních hodinách a za tmy, nebylo vyloučeno, že dojde k dalším srážkám vozidel, vytvářely se zde kolony a docházelo ke zdržování plynulosti provozu, proto se účastníci nehody snažili věc vyřešit co nejrychleji a nejefektivněji vzhledem ke vzniklé situaci.

[7] Při výslechu druhého účastníka nehody 8. 2. 2011 za přítomnosti jeho advokáta tento účastník sdělil, že žalobce prohlásil na místě nehody, že autobus je pojištěný, že se omlouvá a že spěchá z důvodu rozvozu zaměstnanců. Z toho druhý účastník nehody nabyl přesvědčení, že si je žalobce svého zavinění vědom a domluvili se na pozdějším sepsání záznamu o nehodě. Při následném telefonátu však žalobce žádal, aby si svou škodu uhradil druhý účastník nehody ze svého havarijního pojištění sám. Proto druhý účastník nehody uvedl, že se cítí nevinný, že on neodmítl sepsat záznam o nehodě.

[8] Rozhodnutím ze dne 14. 2. 2011 byli uznáni jak druhý účastník nehody, tak žalobce vinnými ze spáchání přestupku podle § 22 odst. 1 písm. l) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, jehož se každý z nich dopustil tím, že společně nese-psali záznam o nehodě. Z místa nehody její účastníci odjeli, pak se nebyli

schopni dohodnout na vině a po oznámení Policii ČR nebylo možno již zjistit objektivně bezprostřední postavení vozidel při nehodě, popřípadě další stopy a okolnosti, které by mohly přispět k objasnění příčin nehody a určení jejího viníka, či spoluzavinění. Tímto jednáním oba účastníci ztížili uhrazení vzniklé škody. V případě, že by se na vině neshodli účastníci na místě nehody, mohli přivolat Policii a ta mohla provést šetření na místě dopravní nehody. Podle správního orgánu I. stupně sice výslovně z § 47 odst. 3 písm. g) zákona č. 361/2000 Sb. nevyplývá povinnost bezprostředně sepsat záznam o nehodě, ale mělo tak být učiněno v době, kdy lze na místě dopravní nehody objektivně zjistit její okolnosti, které se také uvádějí do záznamu, včetně nákresu nehody v okamžiku střetu vozidel. To potvrzuje i skutečnost, že po sepsání záznamu jej oba účastníci nehody podepíší a neprodleně předají pojistiteli. To, že se účastníci nehody domluví na tom, že záznam sepíší později, nelze akceptovat, protože pak už nelze objektivně zjistit okolnosti a průběh dopravní nehody, a to ani případným dodatečným šetřením policie. Na věc lze aplikovat rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 10. 2006, sp. zn. 30 Odo 906/2005, podle kterého záznam je třeba sepsat co nejdříve po nehodě – bezprostředně. Jiný výklad by popíral smysl takového oznámení, jimiž je mimo jiné neprodlené a objektivní vyšetření dopravní nehody, jakož i přijetí případných opatření s touto nehodou vyvolaných a spojených.

[9] V odvolání, kromě námitek, které byly obsahem předchozího vyjádření, žalobce uvedl, že citovaný rozsudek na věc aplikovat nelze, protože vychází z jiného zákona, který neobsahuje povinnost sepsat záznam o dopravní nehodě. V novém znění se dohoda o zavinění u záznamu nevyžaduje a záznam musí být sepsán, i když se na vině účastníci nedohodli. Smyslem tohoto zápisu je pouze to, aby byl obstarán podklad pro likvidaci pojišťovnou, která v případě různých náhledů účastníků na zavinění nehody ho sama posoudí. V záznamu o dopravní nehodě účastníci uvádí údaje, které tvrdí oni sami. Pokud se v nich neshodnou, uvede každý z účastníků své tvrzení. Nevyžaduje se ani oznámení policii, když se o vině účastníci nedohodnou (na rozdíl od předchozí právní úpravy). Je tedy naplněním účelu zákona, pokud účastníci záznam sepíší na místě dopravní nehody anebo ho sepíší o 2, 3, 4 hodiny později. Tvrzení účastníků o nehodě budou stejná jako na místě samém. Jak již bylo uvedeno, sepsání záznamu podle dohody odmítl druhý účastník nehody. Nadto se rozhodnutí nevypořádalo s námitkou nedostatku materiálního znaku přestupku.

[10] Ve vyjádření k odvolání druhý účastník nehody uvedl, že žalobce se mu nejdříve omluvil a pak změnil své stanovisko a uvedl, že nehodu nezavinil a tím prakticky negoval dohodu o sepsání záznamu. To přinutilo druhého účastníka řízení k oznámení nehody Policii ČR.

[11] Napadeným rozhodnutím žalovaný zamítl odvolání obou žalobců a potvrdil rozhodnutí správního orgánu I. stupně. Žalovaný nesouhlasil s názorem žalobce, že je jedno, kdy a kde je sepsán záznam o nehodě, protože projednávaný případ je toho příkladem: nejen že záznam sepsán vůbec nebyl, navíc z důvodu odlišných tvrzení účastníků a absence jakýchkoliv stop či důkazů nebylo možno ani jednoznačně určit viníka nehody. Plnění vzniklých škod ze strany pojišťovny tak bude velmi problematické. Žalovaný se ztotožnil s názorem správního orgánu I. stupně, že

záznam měl být sepsán na místě nehody zejména z důvodu bezprostřednosti takového úkonu a tím i reálné objektivnosti zadokumentovaných skutečností tak, aby mimo identifikace místa a času dopravní nehody, jejich účastníků a vozidel bylo možno následně určit i její příčiny, průběh a následek. K tomu měl sloužit náčrsek postavení vozidel, který je součástí formuláře. Jeho vyhotovení jinde než na místě nehody by bylo velmi problematické. Žalovaný k námitce žalobce, že nic neporušil, protože k nesepsání záznamu došlo bez jeho viny, konstatoval, že k naplnění své povinnosti neučinil fakticky vůbec nic. Podle žalovaného pokud účastníci nehody nezadokumentují všechny skutečnosti co nejreálněji, tj. bezprostředně po nehodě, k čemuž by měl sloužit záznam o nehodě, vystavují se riziku, že pojišťovna nebude moci věc objektivně posoudit, což může nastat v souzené věci. Proto zákonodárce stanovil povinnost výslovně, přičemž odmítnutí sepsání záznamu kvalifikoval jako samostatnou skutkovou podstatu přestupku. V daném případě sice odmítnutí sepsat záznam sice zjištěno nebylo, ale povinnost sepsat tento záznam ze strany obou účastníků nehody splněna nebyla. Žalovaný nesouhlasil s tím, že tvrzení účastníků nehody budou stejná 2 – 4 hodiny po nehodě jako bezprostředně po ní, což prokazuje projednávaná věc. K námitce žalobce o nedostatku materiálního znaku přestupku žalovaný odkázal na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17. 4. 1996, sp. zn. 1 Tzn 2/96, č. 43/1996 Sb. NS, podle kterého je materiální znak naplněn splněním formálních znaků přestupku. Žádnou mimořádnost projednávané věci, která by vedla k jinému výsledku, žalovaný neshledal. K dalším námitkám žalovaný uvedl, že povinností účastníků nehody je označit místo nehody výstražným trojúhelníkem, sepsání záznamu bylo otázkou několika minut.

[12] Krajský soud dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.

[13] Podle § 47 odst. 3 písm. g) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění účinném ke dni vydání napadeného rozhodnutí i ke dni spáchání přestupku, *řidič, který měl účast na dopravní nehodě, je povinen v případech, kdy nevznikne povinnost oznámit nehodu policii, sepsat společný záznam o dopravní nehodě, který podepíší a neprodleně předají pojistiteli; tento záznam musí obsahovat identifikaci místa a času dopravní nehody, jejích účastníků a vozidel, její příčiny, průběhu a následků.* Toto ustanovení bylo do zákona o silničním provozu zařazeno zákonem č. 274/2008 Sb.

[14] Spornou otázkou v souzené věci bylo, zda správní orgány správně vyložily § 47 odst. 3 písm. g) zákona č. 361/2000 Sb., zda žalobce oprávněně namítá, že jej správní orgány vyložily nesprávně v neprospěch žalobce, protože u přestupku nebyla prokázána materiální stránka a zavinění žalobce.

[15] Podle § 3 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění účinném ke dni vydání napadeného rozhodnutí, *k odpovědnosti za přestupek postačí zavinění z nedbalosti, nestanoví-li zákon výslovně, že je třeba úmyslného zavinění.*

[16] Podle § 4 odst. 1 zákona o přestupcích *přestupek je spáchán z nedbalosti, jestliže pachatel a) věděl, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem, ale bez přiměřených důvodů spoléhal na to, že tento*

zájem neporuší nebo neohrozí nebo b) nevěděl, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem, ač to vzhledem k okolnostem a svým osobním poměrům vědět měl a mohl.

[17] Podle § 4 odst. 2 zákona o přestupcích *přestupek je spáchán úmyslně, jestliže pachatel a) chtěl svým jednáním porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem nebo b) věděl, že svým jednáním může ohrozit zájem chráněný zákonem, a pro případ, že jej poruší nebo ohrozí, byl s tím srozuměn.*

[18] Podle § 4 odst. 3 zákona o přestupcích *jednáním se rozumí i opomenutí takového konání, k němuž byl pachatel podle okolností a svých osobních poměrů povinen.*

[19] Soud považuje za nesporné, že o opomenutí v souzené věci nešlo a že bylo prokázáno, že se účastníci nehody dohodli na pozdějším sepsání záznamu o nehodě.

[20] Rozsudek zdejšího soudu ze dne 19. 12. 2012, čj. 76 A 26/2011 – 24, byl zrušen rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 8. 2014, čj. 5 As 4/2013 – 26, www.nssoud.cz. Právním názorem podle tohoto zrušujícího rozsudku je zdejší soud vázán. Nejvyšší správní soud vyslovil, že:

[21] Dle názoru zdejšího soudu v zásadě platí, že společný záznam o dopravní nehodě, sepisovaný dle § 47 odst. 3 písm. g) zákona o silničním provozu je třeba vyhotovit bezodkladně (bezprostředně) poté, co k nehodě došlo. Tato skutečnost sice není v předmětném ustanovení výslovně uvedena, vyplývá však z celkové systematiky § 47 zákona o silničním provozu, jakož i z účelu, který je sepsáním záznamu sledován, a z „historie“ znění § 47 zákona o silničním provozu.

[22] Co se týká zmíněné systematiky § 47 zákona o silničním provozu, je zřejmé, že povinnosti zde uložené účastníkům dopravní nehody si vyžadují neprodleného splnění. V některých případech zákon přímo stanoví, že určitá povinnost má být splněna „neprodleně“ [např. § 47 odst. 2 písm. a) a § 47 odst. 3 písm. e) zákona o silničním provozu], nebo alespoň uvádí relevantní časový úsek [např. § 47 odst. 2 písm. b) a § 47 odst. 4 písm. c) zákona o silničním provozu]. V jiných případech není tento údaj konkretizován, ale je z povahy věci zřejmé, že pozdější splnění by postrádalo smyslu [např. povinnost označit místo dopravní nehody dle § 47 odst. 3 písm. c) zákona o silničním provozu].

[23] Obdobné závěry plynou i z hlediska účelu předmětné právní úpravy a vývoje znění § 47 zákona o pozemních komunikacích; z nich lze dovodit, že záznam o dopravní nehodě musí být sepsán neprodleně po nehodě. Přiměřeně jsou přitom stále aplikovatelné závěry vyslovené v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 25. 10. 2006, sp. zn. 32 Odo 906/2005, dostupném na www.nssoud.cz, na který odkazoval i stěžovatel. Klíčovou část odůvodnění tohoto rozsudku Nejvyššího soudu představuje závěr, dle něhož „[i] když v ustanovení § 47 odst. 5 cit. zákona není výslovně uvedeno, v jaké lhůtě jsou účastníci dopravní nehody povinni dopravní nehodu policistovi oznámit, je třeba z něho zcela nepochybně dovodit, že jsou tak

povinni učinit bezprostředně (co nejdříve) po dopravní nehodě. Jiný výklad by zcela popíral smysl takového oznámení, jímž je mimo jiné neprodleně a objektivní vyšetření dopravní nehody, jakož i přijetí případných potřebných opatření s touto dopravní nehodou vyvolaných a spojených. Jestliže jsou účastníci dopravní nehody povinni oznámit ji policistovi bezprostředně, nelze než aplikovat stejné časové kritérium i pro lhůtu, v níž se účastníci dopravní nehody dohodnou na zavinění (neboli uzavřou dohodu). Z tohoto pohledu proto nemůže obstát, jestliže k uzavření příslušné dohody došlo (a to z jakýkoliv důvodů), jak tomu bylo v posuzované věci, až následující den po nehodě.“

[24] K těmto závěrům je ve smyslu výše uvedeného třeba doplnit, že Nejvyšší soud se ve svém rozsudku ze dne 25. 10. 2006, sp. zn. 32 Odo 906/2005, vyjadřoval k povinnosti, která byla stanovena v § 47 odst. 5 zákona o silničním provozu, ve znění účinném ke dni 28. 10. 2001 (dle tohoto ustanovení platilo, že „[d]ojde-li při dopravní nehodě ke hmotné škodě na některém ze zúčastněných vozidel včetně přepravovaných věcí nebo na jiných věcech nižší než 20 000 Kč, jsou účastníci dopravní nehody povinni ohlásit tuto nehodu policistovi, jestliže se nedohodnou na zavinění nebo byla-li hmotná škoda způsobena na majetku třetí osoby“). Ustanovení § 47 odst. 5 zákona o silničním provozu bylo v podstatné míře změněno novelizací provedenou zákonem č. 274/2008 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o Policii České republiky (dále jen „zákon č. 274/2008 Sb.“), a s účinností od 1. 1. 2009 tak byla daná materie „přesunuta“ v pozměněné podobě do ustanovení § 47 odst. 3 písm. g) zákona o silničním provozu. Jak již bylo řečeno, stanoví § 47 odst. 3 písm. g) zákona o silničním provozu pro účastníky dopravní nehody následující povinnost: „[V] případech, kdy nevznikne povinnost oznámit nehodu policii, sepsat společný záznam o dopravní nehodě, který podepíší a neprodleně předají pojistiteli; tento záznam musí obsahovat identifikaci místa a času dopravní nehody, jejích účastníků a vozidel, její příčiny, průběhu a následků“.

[25] Ze srovnání uvedených úprav vyplývá jejich totožný smysl: v případě nehody neprodleně řešit situaci buď přivoláním Policie České republiky [srov. § 47 odst. 4 písm. a) zákona o silničním provozu], nebo sepsat o dopravní nehodě relevantní záznam. Sepsání společného záznamu je tak alternativním způsobem řešení vzniklé méně závažné dopravní nehody, přičemž na věc lze plně, s přihlédnutím ke změně právní úpravy, vztáhnout závěry citovaného rozsudku Nejvyššího soudu, dle něhož je třeba na sepsání záznamu aplikovat stejné časové kritérium jako na přivolání Policie České republiky, a to s ohledem na to, že smyslem těchto postupů je „mimo jiné neprodleně a objektivní vyšetření dopravní nehody, jakož i přijetí případných potřebných opatření s touto dopravní nehodou vyvolaných a spojených“. V tomto smyslu lze pro úplnost připomenout, že dle důvodové zprávy k návrhu zákona č. 274/2008 Sb. bylo jeho smyslem mj. odbřemenění Policie České republiky při plnění úkolů, které lze z hlediska jejího poslání považovat za „zbytečné“, nevhodné či zbytečně zatěžující; sepsání společného záznamu o dopravní nehodě by tak o to více mělo představovat rovnocennou alternativu k „neprodlenému“ vyšetření nehody Policií České republiky, a to i z časového hlediska. Důvody, pro které dojde k odkladu sepsání společného záznamu, jsou, jak rovněž plyne z citovaného rozsudku Nejvyššího soudu, irelevantní (k možným výjimkám z tohoto pravidla viz níže).

[26] Stejně jako nelze dovozovat, že určení doby, v níž dojde k sepsání záznamu, je v dispozici účastníků dopravní nehody, nelze ani ve věci obsahu takového záznamu aplikovat principy autonomie vůle či smluvní svobody, jak činil krajský soud. Je totiž třeba mít na zřeteli, že v případě sepsání záznamu o dopravní nehodě se nikterak nejedná o dohodu na jeho obsahu či dokonce smlouvu (i když v konkrétním případě není vyloučeno, že účastníci dopravní nehody se ve vylíčení okolností vedoucích k dopravní nehodě, jejího zavinění apod. shodnou).

[27] Jakákoli „smluvní“ povaha aktu mezi účastníky dopravní nehody následujícího po nehodě byla rovněž opuštěna novelizací zákona o silničním provozu provedenou zákonem č. 274/2008 Sb. Zatímco dřívější právní úprava dle § 47 odst. 5 zákona o silničním provozu (srov. výše) předpokládala, že účastníci dopravní nehody mají, za splnění dalších podmínek, povinnost oznámit dopravní nehodu policistovi, jestliže se „nedohodnou na míře účasti na způsobení vzniklé škody“, znění § 47 zákona o silničním provozu s účinností od 1. 1. 2009 v daném smyslu zcela opustilo jakýkoli aspekt „dohody“. Zákon o silničním provozu účastníkům dopravní nehody v žádném směru neukládá povinnost se v záznamu o dopravní nehodě shodnout na zavinění dopravní nehody a dokonce ani na popisu jejího průběhu, příčin apod.; nelze tak v žádném smyslu hovořit o vícestranném právním úkonu (právním jednání), který by představoval obsahově shodné vzájemné projevy vůle stran, vznikající ze dvou (či více) jednostranných adresovaných úkonů (jednání), přičemž jde o úkony (jednání) navzájem adresované a obsahově shodné (srov. Fiala, J. a kol. Občanský zákoník. Komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2009, s. 259). Jediná povinnost, která je účastníkům nehody uložena, spočívá v sepsání společného záznamu o dopravní nehodě, v němž se může verze každého z účastníků dopravní nehody zcela lišit. Tento závěr lze jednoduše dovodit ze samotného znění § 47 odst. 3 písm. g) zákona o silničním provozu, ale do jisté míry tomu napovídá i podoba formuláře záznamu o dopravní nehodě (tzv. euroformulář), který dává každému z účastníků dopravní nehody možnost uvést k věci vlastní poznámky. V této souvislosti je třeba také poznamenat, že není stanovena povinnost využít pro sepsání záznamu o dopravní nehodě tento euroformulář či jiný tiskopis, účastníci dopravní nehody mohou použít jakoukoli listinu, ve které co nejvěrněji popíší (z vlastního pohledu) relevantní okolnosti; bez významu je tak argumentace žalobce o tom, že účastníci nehody u sebe formulář neměli (či jej nemohli najít).

[28] Jelikož se z uvedených hledisek v dané věci nejednalo o jakoukoli formu soukromoprávního závazkového vztahu, ale o veřejnoprávně stanovenou povinnost, není důvodu blíže rozebírat krajským soudem zaujatou argumentační pozici opírající se o principy autonomie vůle, zásady smluvní svobody apod. Lze tak pouze poznamenat, že jednotlivec pochopitelně nemá v podstatě žádnou možnost, jak jinou osobu přimět k sepsání společného záznamu o dopravní nehodě, pokud k tomu tato osoba neprojevuje žádnou vůli. V takovém případě však má účastník nehody povinnost, jelikož nedošlo k sepsání společného záznamu, přivolat na místo nehody policistu. Rovněž mu zůstává otevřena možnost bezprostředního sepsání vlastní části záznamu, kterou neprodleně předá pojišťovně; ani to však žalobce neučinil.

[29] K již popsanému aspektu případu tak je možné uzavřít, že hledisko „smluvní svobody“ se tu netýkalo ani možnosti volně si dohodnout dobu či lhůtu, kdy dojde k sepsání společného záznamu o dopravní nehodě, ani toho, s kým bude záznam sepsán, a konečně ani toho, že by se tu snad střetávaly dva projevy vůle, které by se měly po obsahové stránce shodovat. V tomto smyslu nebyly případné ani příklady krajského soudu, které vzniklou situaci dávaly do souvislosti s problematikou ochrany spotřebitele či rozhodčích doložek, resp. ochrany slabší smluvní strany; rovněž není zřejmé, jakou relevanci v tomto kontextu, i ve vztahu ke konkrétnímu případu, měly části odůvodnění rozsudku krajského soudu, které se týkaly „dobře organizovaných skupin anebo jedinců“, kteří *„nehody zneužívají k vlastnímu obohacení na úkor méně znalých či slabších účastníků anebo dokonce takové situace záměrně vyvolávají“*.

[30] S uvedeným ovšem souvisí také otázka účelu § 47 odst. 3 písm. g) zákona o silničním provozu, jímž je pokud možno objektivní zjištění průběhu dopravní nehody tak, aby nehoda mohla být vypořádána příslušnými pojišťovnami jakožto pojistná událost (resp. zajistit dostatečný podklad pro případné vypořádání náhrady škody, která vznikne v důsledku dopravní nehody). Objektem přestupku dle § 22 odst. 1 písm. l) zákona o přestupcích ve spojení s § 47 odst. 3 písm. g) zákona o silničním provozu je zájem společnosti na řádném vyšetření příčin dopravní nehody, a to i z pojistného hlediska. Jak vyplývá z § 2 odst. 1 zákona o přestupcích, je přestupkem *„zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a je za přestupek výslovně označeno v tomto nebo jiném zákoně, nejde-li o jiný správní delikt postižitelný podle zvláštních právních předpisů anebo o trestný čin“*. K odpovědnosti za přestupek je tedy třeba porušit nebo ohrozit určitý zájem společnosti, přičemž toto porušení nebo ohrožení je materiálním znakem (tj. společenskou škodlivostí) přestupku (bez této společenské škodlivosti by se ostatně o přestupek ani nejednalo).

[31] Je tak třeba souhlasit se stěžovatelem, že v daném případě postup účastníků dopravní nehody, žalobce a pana K., vedl ke značnému ztížení či dokonce znemožnění řádného vyšetření dopravní nehody. To se týká jak zjištění jejích příčin, tak následně vypořádání nároků na náhradu škody. K tomu lze odkázat na rozhodnutí správních orgánů, z nichž plyne, že viníka dopravní nehody nebylo možné s určitostí zjistit, či také na obsah správního spisu, včetně příslušné dokumentace vypracované Policií České republiky. Naplnění materiální stránky přestupku tak Nejvyšší správní soud považuje za zřejmé.

[32] V tomto kontextu zdejší soud uvádí, že nebyla namístě ani výtky krajského soudu adresované stěžovateli, dle níž měl stěžovatel ve svém rozhodnutí zaujmout argumentaci, podle které splněním formálních znaků je naplněn i materiální znak přestupku; krajský soud poukázal na rozpor tohoto názoru např. se závěry rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 12. 2009, č. j. 5 As 104/2008 – 45, publikovaného pod č. 2011/2010 Sb. NSS. Nejvyšší správní soud ovšem z žalobou napadeného rozhodnutí stěžovatele zjistil, že ten se opíral o závěry rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 17. 4. 1996, sp. zn. 1 Tzn 2/96, publikovaného pod č. 43/1996 Sb. NS, z něhož vycházel i zmiňovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 12. 2009, č. j. 5 As 104/2009 – 45. V tomto smyslu

stěžovatel řádně odůvodnil, zcela v souladu s judikaturou zdejšího soudu, že *„jednání, jehož formální znaky jsou označeny za přestupek, naplňuje v běžně se vyskytujících případech materiální znak přestupku, neboť porušuje určitý zájem společnosti, kdy v daném případě se nejednalo o ničím mimořádný případ odlišný od mnoha jiných“*. Stěžovatel se tedy předmětnou otázkou zabýval jak z hlediska naplnění formálních znaků přestupku, tak vzal v úvahu, zda tu jsou takové další významné okolnosti, které vylučují, aby takovým jednáním byl porušen nebo ohrožen právem chráněný zájem společnosti, přičemž dospěl k negativnímu závěru.

[33] Pokud se tak žalobce ve svém vyjádření ke kasační stížnosti dotazuje, v čem při pozdějším sepsání záznamu dochází k naplnění společenské škodlivosti jakožto materiálního znaku přestupku, lze odvětit, že se jedná právě o ztížení či znemožnění vyšetření (v širokém slova smyslu) okolností nehody. Jak již bylo řečeno, výběr časového okamžiku sepsání společného záznamu není ve volní dispozici účastníků dopravní nehody, ale má následovat „bezprostředně“ po nehodě tak, aby došlo k co nejvěrnějšímu zachycení situace a naplnění účelu sledované právní úpravy. Jsou tak rovněž zcela akademické žalobcovy dotazy na to, dokdy lze považovat odklad sepsání záznamu za nutný a ospravedlnitelný a kdy již za jednání naplňující znaky skutkové podstaty přestupku. Řešení totiž spočívá ne v exaktním a jednou provždy a pro všechny případy daném časovém údaji, ale ve stanovení kritéria bezprostřednosti tak, aby byl zachován účel záznamu dle § 47 odst. 3 písm. g) zákona o silničním provozu. Lze též poznamenat, že § 47 odst. 3 písm. g) cit. zákona např. rovněž výslovně neuvádí, že by se účastníci dopravní nehody měli v záznamu pokusit okolnosti nehody dokumentovat dle svých možností co nejvěrněji, neboť takový požadavek je samozřejmý (neuspěla by tak argumentace, že tato povinnost není výslovně stanovena a účastníci mají možnost do záznamu o dopravní nehodě uvést i zcela imaginární údaje).

[34] Od otázky naplnění znaků skutkové podstaty a materiálního znaku přestupku je rovněž třeba odlišit tzv. okolnosti vylučující protiprávnost. Mezi ně patří i krajní nouze ve smyslu § 2 odst. 2 písm. b) zákona o přestupcích, dle něhož přestupkem není jednání, jímž někdo odvrací *„nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému zákonem, jestliže tímto jednáním nebyl způsoben zřejmě stejně závažný následek než ten, který hrozil, a toto nebezpečí nebylo možno v dané situaci odvrátit jinak“*; dané ustanovení tedy v sobě vyjadřuje požadavek naplnění subsidiarity (*„nebylo možno odvrátit jinak“*) a proporcionality (*„nebyl způsoben zřejmě stejně závažný následek“*) jednání v krajní nouzi.

[35] Aniž by žalobce ve správním řízení pojem krajní nouze výslovně použil, je zřejmé, že v jeho smyslu argumentoval námitkami týkajícími se skutečnosti, že z důvodu neschopnosti najít euroformulář (jak již bylo výše řečeno, nebylo třeba vypisovat formulář a tato argumentace žalobce tak není relevantní) a vzniku nebezpečné dopravní situace v místě nehody (nad rámec jejího popisu žalobce poukazoval na spěch cestujících autobusem do zaměstnání) se s panem K. dohodli na pozdějším sepsání společného záznamu. Rovněž s touto námitkou se však stěžovatel přezkoumatelně vypořádal; k požadavku subsidiarity uvedl, že povinností účastníků je označit místo dopravní nehody tak, aby nemohlo dojít k ohrožení ostatních účastníků dopravní nehody, poukázal na obvyklou dobu, po kterou trvá

sepsání záznamu, a na důvěryhodnost skutečností uváděných žalobcem. Co se týká požadavku proporcionality jednání v krajní nouzi (v případě namítané časové tísně snad přicházely v úvahu, domýšleno do důsledků, hospodářské ztráty způsobené pozdním příjezdem cestujících do zaměstnání), nenabídl žalobce ve správním řízení žádné relevantní tvrzení ani důkazní návrh; v adekvátně obecné rovině se s jeho námitkou vypořádal i stěžovatel opět tím, že poukázal na obvyklou dobu sepsání záznamu, přičemž nebylo jeho povinností domýšlet všechny možné a teoreticky myslitelné důsledky několikaminutového zpoždění autobusu, pokud se k nim nevyjádřil žalobce, ač k tomu měl možnost. Tím Nejvyšší správní soud ovšem v obecné rovině nijak nezpochybňuje, že v praxi může dojít k situaci, kdy k odložení sepsání společného záznamu o dopravní nehodě, s ohledem na situaci krajní nouze, může dojít; tyto situace však vzhledem k charakteru nehod, k nimž není třeba přivolat Policii České republiky (nedošlo ke zranění osoby, není způsobena škoda na majetku třetích osob atd.), patrně nebudou příliš časté (k problematice krajní nouze v případě jednání jinak naplňujícího znaky přestupku blíže viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 3. 2010, č. j. 5 As 72/2009 – 50; ze dne 26. 11. 2009, č. j. 5 As 97/2008 – 73; ze dne 22. 3. 2013, č. j. 5 As 114/2012 – 19, všechny dostupné na www.nssoud.cz). V tomto smyslu Nejvyšší správní soud nevylučuje ani např. bezodkladné odstavení na nehodě zúčastněných vozidel na bezpečném místě a sepsání záznamu tam, zejména pokud tím nebude ohrožen shora specifikovaný „zájem společnosti“ dle § 47 odst. 3 písm. g) zákona o silničním provozu.

[36] Konečně je nutné konstatovat, že není důvodná výtkra krajského soudu týkající se neprokázání zavinění žalobce. Z rozhodnutí městského úřadu i stěžovatele je zřejmé, že zavinění bylo spatřováno v tom, že oba účastníci dopravní nehody po vzájemné domluvě opustili místo nehody s tím, že záznam sepíší později (již bylo vysvětleno, že vzhledem k okolnostem věci to nebylo možné). Již v této skutečnosti je možné nepochybně spatřovat zavinění ve formě nevědomé nedbalosti, když oba účastníci dopravní nehody po vzájemné dohodě místo nehody opustili, nese-psali příslušný záznam a zároveň tím přinejmenším podstatně ztížili prošetření nehody. Nejvyšší správní soud připomíná, že v případě nevědomé nedbalosti pachatel sice nevěděl, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem, ale vzhledem k okolnostem a svým osobním poměrům to vědět měl a zároveň mohl [§ 4 odst. 1 písm. b) zákona o přestupcích]. Nejvyšší správní soud je toho názoru, že oba účastníci dopravní nehody, jakožto držitelé řidičského oprávnění, měli vědět, že svým jednáním mohou porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem, a zároveň tuto skutečnost vědět mohli. V daném případě byl rovněž splněn požadavek § 3 zákona o přestupcích, dle něhož k odpovědnosti za přestupek postačí zavinění z nedbalosti, nestanoví-li zákon výslovně, že je třeba úmyslného zavinění. Není také opodstatněná výtkra krajského soudu, podle níž správní orgány ve svých rozhodnutích ani neuvedly, jakou formu zavinění u žalobce shledaly. Zavinění žalobce i druhého účastníka dopravní nehody ve formě nevědomé nedbalosti je výslovně zmíněno a odůvodněno na poslední straně rozhodnutí správního orgánu prvního stupně.

[37] Zdejší soud k argumentaci uvedené v rozsudku krajského soudu dodává, že žalobce nebyl trestán za to, že druhý účastník později změnil svůj postoj k dohodě o sepsání záznamu o dopravní nehodě, nýbrž za to, že vůbec k takové dohodě bez

relevantního důvodu přistoupil a tím přispěl k porušení zájmu chráněného zákonem (rovněž tudíž není možné, jak činí žalobce ve vyjádření ke kasační stížnosti a do značné míry i krajský soud, vinu za nastalou situaci svalovat pouze na druhého účastníka nehody – k porušení povinnosti řádného sepsání záznamu o dopravní nehodě přispěli oba účastníci dopravní nehody svou „dohodou“ stejnou měrou). Správní orgány tak nikterak, jak uváděl krajský soud, nekonstruovaly situaci objektivní odpovědnosti žalobce. S ohledem na výše uvedené rovněž nelze souhlasit s krajským soudem, že žalobce „*učinil vše, co bylo v daném okamžiku pro sepsání společného záznamu možné*“.

[38] Pouze pro úplnost Nejvyšší správní soud dodává, že ve věci nebylo třeba aplikovat, jak naznačoval krajský soud, tzv. test proporcionality, nýbrž postačovalo věc posoudit z pohledu „tradičních“ kategorií správního trestání, jako je zavinění, společenská škodlivost přestupku či krajní nouze. Taktéž není pravdou, jak by snad mohlo z rozsudku krajského soudu vyplynout, že by v případě účastníků dopravní nehody došlo na základě žalobou napadených rozhodnutí k zaznamenání 3 bodů v bodovém hodnocení řidičů. Správní orgány totiž vzaly v potaz zvláštní okolnosti jednání obou řidičů tak, že je správně nevyhodnotily jako „*odmítnutí sepsat společný záznam o dopravní nehodě*“ ve smyslu § 22 odst. 1 písm. j) zákona o přestupcích, v tehdejší znění, ale pouze jako jednání odpovídající přestupku podle § 22 odst. 1 písm. l) zákona o přestupcích, v tehdejší znění, ve spojení s § 47 odst. 3 písm. g) zákona o silničním provozu, pro které příloha k zákonu o silničním provozu, v tehdejší znění, nestanovila žádné bodové hodnocení.

[39] Se závazným právním názorem se zdejší soud ztotožnil.

[40] V souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení, protože v něm nebyl úspěšný a úspěšnému žalovanému nepřiznal soud náhradu nákladů řízení, protože žalovaný žádné neuplatnil, ze spisu žádné nezjistil a nadto zde nebyly zjištěny žádné náklady řízení nad rámec běžné úřední činnosti žalovaného.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Olomouci dne 19. 11. 2014

Za správnost vyhotovení:
Markéta Chrudinová

JUDr. Martina Radkova v. r.
samosoudkyně